

ΕΙΣ ΤΟ ΜΠΟΥΕΝΟΣ ΑΥΡΕΣ

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ «ΤΕΡΡΑΚΟΤΑ»

(Έκθεσις τῆς Φρόσως Εὐθυμιάδη)

ΥΜΝΟΙ ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΤΕΧΝΗΝ

ΜΠΟΥΕΝΟΣ Α.Υ.ΡΕΣ, Ία-νουάριος. — Ἡ έκθεσις ἔργων κεραμοπλαστικῆς τῆς γνωστῆς Ἑλληνίδος γλυπτρίας Φρόσως Εὐθυμιάδη πού ἔγινε στήν ἐδῶ Γκαλερί Μύλλερ, ὑπῆρξεν ἀληθινά ἓνα ἐξαιρετικό καλλιτεχνι-

ζωντανές μορφές, σάν ἓνα ἀραβούρημα ρυθμικό πού ἀσφαλῶς ξεφεύγει ἀπό τὰ συνηθισμένα μέσα τῆς καθαρῶς ἀντικειμενικῆς φόρμας, μέ τήν ἔντασιν τοῦ αἰσθηματος...

κότης, τροφοδοτεῖ τήν τέχνην τῆς, διεπομένη ἀπό τὸ αἶσθημα τῆς συνθέσεως πού σταθεροποιεῖται ἀπολύτως μέ μιαν παραγωγὴν πλουσίαν εἰς θέματα.

Ἡ Εὐθυμιάδη δὲν περιορίζε

Ἄς μεταφέρω ὁμῶς ἓνα μέ-

«Τὰ Ἐλάφια», ἔργον — εἰς φυσικὸν μέγεθος — τῆς Ἑλληνίδος καλλιτέχνιδος κ. Φρόσως Εὐθυμιάδη, πού ἦδη κοσμεῖ μιαν ἀπὸ τὰς κεντρικὰς αἰθούσας τοῦ Μουσείου Καλῶν Τεχνῶν τοῦ Μπουένος Ἀύρες τῆς Ἀργεντινῆς

κό γεγονός γιὰ τήν κοσμοπολιτικὴ αὐτὴ πόλι τῶν τριῶν ἐκατομμυρίων κατοίκων.

Τὴν έκθεσιν εἶχαν ἀναλάβει ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ ὁπρεσβευτῆς μας κ. Κίμων Κόλλας καὶ κατὰ τὰς 15 ἡμέρας, πού διήρκεσεν, ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐπισκεπτῶν ἐσημείωσε πραγματικῶς ρεκόρ. Οἱ κριτικοὶ τοῦ καθημερινοῦ καὶ περιοδικοῦ τύπου μόνον ἐπαίνους καὶ ἐνθουσιαστικὰ λόγια ἔγραψαν γιὰ τὸ ἔργο τῆς ξεχωριστῆς αὐτῆς καλλιτέχνιδος μας.

Ἰδοὺ π. χ. τί μεταξὺ ἄλλων ἔγραψε ὁ καθηγητῆς Φερνάν Φέλιξ ντὲ Ἀμαντόρ, τεχνολογὸς τῆς «Λά Πρέσα», τῆς μεγάλης αὐτῆς ἐφημερίδος τοῦ Μπουένος Ἀύρες πού τὸ κύρος τῆς εἶνε διαθνής καὶ διὰ τὴν Νότιον Ἀμερικὴν εἶνε, μπορούμε νὰ πούμε, ὅτι καὶ οἱ «Τάιμς» τοῦ Λονδίνου διὰ τὴν Εὐρώπην.

«... Ἀποτελεῖ ἀναμφίβλως μιαν ἐξαιρετικὴν περίπτωσιν εἰς τὴν χώραν μας, ἡ έκθεσις τῶν γλυπτικῶν ἔργων σὲ τερρακότα, τῆς Φρόσως Εὐθυμιάδη. Ἡ Ἑλληνίς αὐτῆ καλλιτέχνις μᾶς φέρνει τὴν αὐθεντικὴν ἐκπροσώπησιν τῆς ἐνδοξοῦ χώρας τῆς, ὅπου τὸ εἶδος αὐτὸ τῆς τέχνης ἔχει τὰς πηγὰς του ἀπὸ παρὰδοσιν πολλῶν αἰώνων. Δὲν πρόκειται, ἐν τούτοις, περὶ ἐπαναλήψεως κλασικῶν μοτίβων. Ἡ Φρόσω Εὐθυμιάδη εἶνε μοντέρνα μὲ ὄλην τὴν εὐρείαν σημασίαν τῆς λέξεως. Ἐμπνέεται ὁμῶς ἀπὸ ἓνα αἰσθημα ἀρχαϊκῆς ἀπλότητος ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἔρμηνευσιν τῶν θεμάτων τῆς. Προικισμένη μὲ χάριν θαυμάσια γυναικεῖαν ἐξωτερικεῖται μὲ τὰ ἔργα τῆς μιαν πλαστικὴν ἔκφρασιν ἐξαιρετικῆς ἀδρότητος πού ἀπευθύνεται ἐξ ἴσου σ' ὅλες τῆς

ρος ἀπὸ τὰ ὅσα ἔγραψε σχετικὰ καὶ ὁ τεχνικρὶτῆς Χοσὲ Λεὼν Παγκάνο εἰς τὴν ἐπίσης μεγάλῃ ἐφημερίδῃ τοῦ Μπουένος Ἀύρες «Λα Ναθιόν»:

«... Ἀντικρῶντας τὰ ἔργα τῆς Φρόσως Εὐθυμιάδη, ἀντιλαμβάνεται κανεὶς τὴν ἐπιτυχίαν τῆς τέχνης τῆς. Καλλι-

ται εἰς ἓνα καὶ μόνον εἶδος. Εἶναι ἀνεχώρητος «φιγκιουριστ» καὶ «ἀνιμαλιστ». Στὶς φιγούρας δημιουργεῖ ἔργα μὲ χαρακτηριστικὰ — προτομές, γυμνά, θέματα διακοσμητικὰ. Στὰ ζῶα ἐγκλείει τὸ ἴδιο σφρίγος καὶ ἀνάλογη ἔντασιν ἀναλύσεως. Ἐκεῖ μὲ μιὰ προτομὴ ἀνδρός, σ' ἓνα πρόσωπο παιδιοῦ, σὲ μιὰ ἀπεικόνισιν νεαρᾶς γυναικός. Ἐδῶ σὲ συνθέσεις μὲ σκληρὰν πλαστικὴν συνοχήν, ὅσον καὶ πάλουσαν ἐκφραστικότητά.

Ἡ Φρόσω Εὐθυμιάδη

τέχνης πειθαρχημένη, γνώστης τῆς φόρμας καὶ γόνοχος μίᾶς τεχνικῆς πολὺ σίγουρης, μπορεῖ νὰ ἀξιοποιῇ τὴν γνώσιν μὲ τὴν ἰκανότητά τῶν ἐμφύτων χαρισμάτων τῆς, πού εἶναι πάντοτε ἡ βάση διὰ κάθε τὴν πραγματικῶς σημαντικόν. Ἐδῶ ἀναφερόμεθα πρωτίστως εἰς τὴν ἰκανότητά νὰ αἰσθάνεται καὶ νὰ μεταδίδῃ συγκινήσεις αἰσθητικοῦ περιεχομένου. Αὐτὸ εἶναι κυρίως, πού χαρακτηρίζει τὴν πλαστικὴν τέχνην τῆς Φρόσως Εὐθυμιάδη. Μιὰ ὀξεία παρατηρητι-

ται εἰς ἓνα καὶ μόνον εἶδος. Εἶναι ἀνεχώρητος «φιγκιουριστ» καὶ «ἀνιμαλιστ». Στὶς φιγούρας δημιουργεῖ ἔργα μὲ χαρακτηριστικὰ — προτομές, γυμνά, θέματα διακοσμητικὰ. Στὰ ζῶα ἐγκλείει τὸ ἴδιο σφρίγος καὶ ἀνάλογη ἔντασιν ἀναλύσεως. Ἐκεῖ μὲ μιὰ προτομὴ ἀνδρός, σ' ἓνα πρόσωπο παιδιοῦ, σὲ μιὰ ἀπεικόνισιν νεαρᾶς γυναικός. Ἐδῶ σὲ συνθέσεις μὲ σκληρὰν πλαστικὴν συνοχήν, ὅσον καὶ πάλουσαν ἐκφραστικότητά.

Μαζὶ μὲ τὰ μεγάλα κομμάτια, ἡ Εὐθυμιάδη ἐκθέτει καὶ ὀλόκληρη σειρά μικροτέρων ἔργων. Ὅλα ὁμῶς εἶναι κομμάτια μεγίστου ἐνδιαφέροντος καὶ ἡ ἐντύπωσις πού προξενοῦν, κάμνει νὰ λησμονοῦνται αἱ μικραὶ τῶν διαστάσεων καὶ φέρουν εἰς τὴν μνήμην δείγματα μίᾶς παραδόσεως πολλῶν αἰώνων. Τὸ ὑλικόν εἰς τὰ ἔργα τοῦ ἀειολόγου αὐτοῦ συνόλου εἶναι ὁ ψηφισμένος πηλός — τερρακότα — ὅλη πού ἐξευγενίσθη ἀπὸ τὴν ἐλληνικὴν τέχνην μὲ ἔργα ἀνυπερβλήτου εὐπρεπείας».

Ἄρκετὰ ἔργα τῆς Εὐθυμιάδη ἠγοράσθησαν τόσοσιν ἀπὸ τοὺς ἐδῶ ἐγκατεστημένους Ἑλληνας, ὅσον καὶ ἀπὸ Ἀργεντινοὺς καὶ ζένους. Ἐνα ἀπὸ τὰ μεγάλα κομμάτια τῆς, «Τὰ Ἐλάφια», ὕστερα ἀπὸ ἐκφρασεῖσαν εὐχὴν ὠρισμένων Ἀργεντινῶν καλλιτεχνῶν, ἠγοράσθη ὑπὸ ὁμονοῦς ἀντὶ 1250 δολλαρίων καὶ ἐδωρήθη εἰς τὸ ἐδῶ Μουσεῖον Καλῶν Τεχνῶν, πρόκειται δὲ λίαν συντόμως νὰ γίνῃ καὶ μιὰ ἐλληνοαργεντινὴ τελετὴ, κατὰ τὴν ἐπίσημον παράδοσίν του. Ἄς σημειωθῇ, ὅτι τὸ ἔργον αὐτὸ τῆς Εὐθυμιάδη εἶναι τὸ πρῶ-

δαύτους πὺς δὲν πρέπει κανεὶς νὰ τοὺς φοβάται ἀμα σημαδεύουν, νὰ τοὺς φυλάγεται μόνον δταν ρίχνου νε στὰ κουτουροῦ!

Οἱ καπετανεῖοι εἶπανε στὸ καπετὰν Νικόλα πὺς ἡ ἀρμάδα γάλασε ἓνα νησί Ροδίτικο κι' ἓνα Αἰγιοπελαγίτικο καὶ βάλανε σὲ λαχτάρια καὶ φόβο δλους τοὺς νησιώτες, ἔχτος ἀπὸ τὰ Ζαυπτικά νησιά, καθὼς λέγανε τὴν ὕδρα, τὶς Σπέτσες, τὰ Φαρρά πὺς εἶχανε πονόμοιο καὶ ὁ Ζαυπότης τοὺς μάζευε τοὺς φόρους καὶ τοὺς ἔστελνε στὴν Πόλι.

Ἔτσι, ὄλα τὰ νησιώτικα παλληκάρια, πὺς τὸλεγε ἡ καρδιά τοὺς, γίνοντουσαν κουρσάροι, καθὼς στὶς στεργιές γίνοντουσαν κλέφτες κι' ἀρματωλοῖ.

Ὁ καπετὰν Νικόλας τ' ἀκουε σιωπηλὸς καὶ μέσα τοὺ βράζανε τὰ αἱματά του.

Τοὺς ρώτησε κάποια στιγμὴ πὺς καράθια ἦτανε ἡ ἀρμάδα.

Ἐκεῖνοι τοὺ εἶπανε πὺς ἄλλοι λέγανε πέντε κι' ἄλλοι ἑφτά. Εἶχανε ἓνα οἰκουθερτο πὺς ἦτανε τὸ καράθι τοῦ καπετὰν πασά, μιὰ φρεγάτα, δυὸ μπριγαντίνα καὶ τ' ἄλλα ἦσανε μύστικα.

— Καλά, τοὺς εἶπε ἄσαφνα. Καὶ δίχως θυμὸ σάν νὰ τοὺς ἔλεγε κάτι φυσικόν, τοὺς πρόσθεσε:

— Θὰ κάψουμε ὄσα μπυρέσομε περισσότερα.

— Καπετάνιε, τοῦπανε ἐκεῖνοι ξεφνιασμένοι, καπετάνιε, θὰ τὰ βάλομε μὲ τὸ δικούθερτο;

— Καὶ μὲ δαῦτο καὶ μ' ὄλη τὴν ἀρμάδα.

Ἔστειλε καὶ φόνάσε τὸ ἔπιφὸ καὶ κάτσανε ὄλοι σὲ κονσοῦλτο πὺς κράτησε πολὺ ὄρα.

τὸν ἐλληνικὸν ἔργον πὺς θὰ κοσμῇ τὸ Μουσεῖον τῆς ἀργεντινῆς πρωτεύουσῆς, τὸ πραγματικὰ τόσοσιν πλουσίον εἰς συλλογὴν ἔργων καλλιτεχνῶν διεθνῶς φήμης.

Ἐνα ἄλλο ἔργον τῆς Εὐθυμιάδη — νομίζω μιὰ ἀνδοικὴ προτομὴ — πρόκειται νὰ δωρηθῇ εἰς ἓνα ἄλλο ἀνάλογον Μουσεῖον τοῦ Μπουένος Ἀύρες, τὸ γνωστὸν Μουσεῖον Καλῶν Τεχνῶν Μπόκα.

Ὅπως πληροφοροῦμαι, ἡ Εὐθυμιάδη ἀπεφάσισε νὰ ἐγκατασταθῇ ἐδῶ, ἐδέχθη δὲ καὶ τὰς πρῶτας παραγγέλιας, μετὰ τῶν ὁποίων καὶ ἐνὸς Βέλγου εὐπατρίδου διὰ τὴν ἐκτέλεσιν μίᾶς ἀλεπουσῆς πρὸς διανοκόμενῃ τῆς μετῶπης τοῦ ἐν Βρυξέλλαις μεγάρου του.

Καὶ κατὰ ἄλλο: Ἡ Εὐθυμιάδη μὲ τὴν καλλιτεχνικὴν τῆς προσωπικότητά, ἔγινε ἀσορμὴ καὶ εὐρυτέρων ἀκόμη ἐκδηλώσεων ἐκ μέρους τῶν Ἀργεντινῶν. Π. χ. εἰς τὸ γεῖμα πὺς πρὸ ἡμερῶν ἐδόθη πρὸς τιμὴν τῆς εἰς τὸ Ἀτελιέ τοῦ γνωστοῦ Ἀργεντινοῦ ζωγράφου Κικέλα Μαρτίν καὶ εἰς τὸ ὁποῖον παρέκλήθησαν ἓνα τῶν πενήτηνκοντα ἀτόμων, ἐκπροσωποῦντων ὄλας τὰς ἐκδηλώσεις τῆς τέχνης — ζωγράφοι, γλύπται, μουσικοὶ, ποιηταὶ, ἠθοποιοὶ, λογοτέχνη κλπ. — εἰς τὰς προτάσεις καὶ τοὺς ἐκφωηθέντας λόγους, ἡ Ἑλλάς — ὄχι μόνον ἡ ἀνασία, ἀλλὰ καὶ ἡ σημερινὴ Ἑλλάς — ὑπῆρξε τὸ ἐπίκεντρον ὄλων τῶν ἀκουσθέντων ἐλεγεῶνων καὶ ὕμων.

ΝΙΚΟΣ ΓΙΑΒΗΣ

λοῦ
χῆς
σει
πιμ
τῶν
χικ
φέ
γιά
ἀδῆ
σι
μα
τίσ
ὅπα
τὸν
τερ
θρῶ
ἔντο
ρακ
ψυχ
γὰ
ἀλλ
ἡ τι
ψυχ
ταί
κ' α
κτῆ
λειπ
ἀπὸ
στῶ
ραμ
ἔγγ
ἐνὸ
σοφ
βλέ
τερ
λι
αὐτ
κρέ
ὄ γ
ὄ γ
ὄ γ
πτι
ταί
καί
φαί
ἀμα
μάχ
ταί
χρε
τρα
γού
πού
φαί
πρό
του
δὲν
ΟΙ
ταῖ
τόμ
τῆ
μικ
φῶς
τὰς
γιν
φωτ
ναί
τρα
κα
νόμ
χῆς
ρῆ
πῆ
ἐλλ
γμ
υπε
θεῖ
διά
πρ
πῶ
ὄτι
δυν
χου